

waardig werk

| Dossier | campagne waardig werk |

Ramon Ygnacio Reyes, vakbondsmilitant in een sigarenfabriek in een vrijhandelszone in de Dominicaanse Republiek, doet op de hoek van de straat zijn hallucinante verhaal over de miskennis van werknemersrechten.

Vuur op de straathoek

Waardig werk komt er niet zomaar. Daarvoor heb je mensen nodig die hun nek uitsteken. Ramon Ygnacio Reyes is zo'n vakbondsleider met vuur in de ogen. Hij werkt in een sigarenfabriek in een vrijhandelszone in Santiago in de Dominicaanse Republiek, waar de wereldberoemde sigaar Arturo Fuente wordt gemaakt. Rokers betalen er 20 tot 40 euro voor. Per stuk, welteverstaan! Dit is meer dan het weekloon van Ramon: hij verdient slechts 24 euro per week. Wat de rokers ook niet weten: Ramon wordt dagelijks bedreigd door zijn bazen omdat hij lid is van de vakbond.

Op de hoek van de straat doet hij zijn verhaal, samen met enkele andere compañeros. Tijdens de lunchpauze. De sfeer is gespannen. "Onze bazen zijn echt anti-vakbond. In onze fabriek met 1600 werknemers staan 40 camera's. Veel collega's praten niet met ons, syndicalisten, uit schrik om ontslagen te worden. Vakbondsleiders worden verplaatst naar de minstbetaalde jobs. Ik verdien 4200 pesos per maand of 90 euro, terwijl mijn gezin 18.000 pesos nodig heeft om fatsoenlijk te kunnen leven. Wij maken elk 450 sigaren per dag voor het minimumloon." Als je dat vermenigvuldigt met de verkoopprijs van deze luxesigaren dan weet je wel wie er rijk van wordt. Die prijzen kent Ramon niet. "Ook vrouwen hebben het bij ons zwaar te verduren. Zij moeten regelmatig zwangerschapstesten ondergaan. Bij zwangerschap krijgen ze

de bons. Op die manier ontsnapt het management aan de 3 maanden betaald bevallingsverlof." De omstaanders knikken instemmend. "In de zonas francas van Santiago, de vrijhandelszones, circuleert een zwarte lijst onder de werkgevers met namen van syndicalisten en andere 'lastige mensen'. Staat je naam hierop dan kan je het wel vergeten om elders werk te vinden."

Heethoofd

En inderdaad, even later wordt ons een dikke bundel papieren in de handen gedrukt met een ellenlange namenlijst met daarnaast 'cc': cabeza caliente of heethoofd. Of 'ccs': heethoofd-syndicalist. Zwarte lijsten: één van de strategieën om vakbonden monddood te maken.

's Avonds zien we Ramon terug op een bijeenkomst in het vakbondslokaal

van de CASC. "Een aantal van mijn compañeros die vanmiddag ons gesprek volgden, zijn een tijdlang vastgehouden op de personeelsdienst van het bedrijf." vertelt Ramon afgemeten, "Zelfs buiten de fabriekspoorten tijdens de pauzes worden we in de gaten gehouden. Na een telefoontje vanuit het hoofdkantoor van de vakbond CASC zijn ze gelukkig vrijgelaten."

Anti-vakbond

Tijdens de vakbondsmeeting blijkt dat het verhaal van Ramon geen alleenstaand geval is. Een vakbondsleider in de kledingfabriek FM1 vertelt dat "ruim één jaar geleden het management van zijn bedrijf een anti-vakbondscampagne begon nadat 75 werknemers lid waren geworden van de vakbond. De vakbondsleiders werden geïsoleerd en er werd bedreigd met de sluiting van het bedrijf als ze hun activiteiten verder zouden zetten". En dat terwijl de Dominicaanse Republiek alle 8 basisconventies van de Internationale Arbeidsorganisatie ondertekend heeft: dus ook het recht om zich vrij te verenigen en collectief te onderhandelen. In de praktijk wordt de arbeidswetgeving echter systematisch

geschonden. Vooral in de vrijhandelszones. Van de 57 bedrijven die zich hier hebben gevestigd hebben slechts 8 een actieve vakbond. Bedrijfsleiders werken niet alleen met zwarte lijsten. Zij huren soms ook gespecialiseerde 'diensten' in om syndicalisten te screenen. Of ze stellen Haïtianen te werk. Veel Haïtianen zijn illegaal in het land en kunnen geen lid worden van een vakbond, als ze al het risico zouden durven lopen. Dit alles maakt dat slechts 8% van de actieve bevolking lid is van een vakbond. Velen hebben schrik hun baan te verliezen, want er wachten duizenden werklozen op een vaste job zoals die van Ramon. De voorbije jaren zijn door sluitingen en afdankingen in de vrijhandelszones tussen de 60.000 en de 100.000 mensen op straat komen te staan. Volgens de overheid vindt 70% van de ontslagen werknemers geen nieuwe officiële job. Zij vervoegen de honderdduizenden anderen die in de informele sector het hoofd boven water proberen te houden, meestal door straatverkoop of kleine dienstverlening zoals schoenen poetsen of parkeerhulp.

Vol vuur

Ramon neemt ons na de meeting mee naar zijn woonst: een tweekamerwoning in een appartementsblok. Met enige schroom kijken we rond. Een appartementje van nog geen 20 m², verdeeld in een piepklein keukentje, één slaapkamer met daarin de badkamer. Hier leeft een gezin met drie kinderen voor 3.500 pesos huur per maand of 75 euro. De kinderen van andere mensen in de blok verblijven bij hun grootouders op het platteland omdat er onvoldoende plaats is voor hen. Het is tijd om afscheid te nemen van Ramon. Heel de dag brandt mij één vraag op de lippen, "Waarom blijft Ramon bij de vakbond want hij haalt er zich alleen maar miserie mee op de hals?" Ramons antwoord is heel kort: "Ik wil een grote vakbond. Alleen op die manier kunnen we vechten voor een menswaardig leven!". En ondertussen kijk ik in ogen vol vuur. Een blik die op mijn netvlies gebrand staat."

| Jaklien Broekx |

De kracht van mensen samen

Ramon is lid van **CASC**, de grootste vakbondskoepel van de Dominicaanse Republiek. Opgericht in 1962 telt CASC vandaag 172.000 leden. CASC organiseert werknemers in vrijhandelszones, in de transport- en ziekenhuissector, rijstboeren op het platteland enz. De vakbond komt op voor meer werk, hogere lonen, sociale bescherming en opleidingen. Dankzij de onverdroten inspanningen van de CASC-militanten hebben alle chauffeurs nu een vast minimumloon van 300 euro per maand. Chauffeurs kunnen ook genieten van het socialezekerheidssysteem – Amussol – dat de CASC op poten heeft gezet. Ze zet verder een uitgebreide dienstverlening op: spaar- en kredietkassen, apotheken, juridisch advies en verzekeringen. Het paradepaardje is het vormingsinstituut INFAS waar duizenden werknemers syndicale vorming krijgen of een beroepsopleiding kunnen volgen. Bijvoorbeeld kook- en bakcursussen die meer kansen geven op een job in de toeristische sector. Naast onderhandelingen rond loon- en arbeidsvoorwaarden in bedrijven is de CASC ook heel actief in de informele sector. Logisch: meer dan de helft van de actieve bevolking werkt 'informeel', zonder enig contract. CASC is ook een gewaardeerde spreekbuis bij de overheid. Op 7 oktober, de internationale dag van waardig werk, maakte de CASC deel uit van een syndicale delegatie die op bezoek ging bij president Leonel Fernández. Hun twee belangrijkste eisen: verdubbeling van de vastgelegde minimumlonen en een socialezekerheidssysteem voor mensen in de informele sector.

Het refrein van het lijflied van de CASC is heel toepasselijk: *'solo el pueblo unido, salva al pueblo'*. Of vrij vertaald: *'de kracht van mensen samen'*.

Heel specifiek ondersteunt Wereldsolidariteit de socialezekerheidskas Amussol en syndicale trainingen die door CASC over heel het land worden gegeven.

In het vormingsinstituut INFAS van de Dominicaanse vakbond CASC - waar Ramon voor militeert - volgen duizenden werknemers een beroepsopleiding waardoor ze sterker staan op de arbeidsmarkt.